

Bo Henriksson: ainuüksi euro hüppeliselt välisinvesteeringuid ei too

KPMG küsimustele välisinvesteeringute hoogustumise kohta palusime vastata Bo Henrikssonil, ABB Balti juhil (pildil).

Kas usute, et otseste välisinvesteeringute uus laine (sh Põhjamaadest) on saabumas?

Ma ei usu otseste välisinvesteeringute hüppelisse kasvu, vähemalt mitte 2010. aastal. Maailmamajanduse taastumine on olnud siiski suhteliselt aeglane ning see mõjutab nii otseselt kui ka kaudselt Eesti majanduse elujõulisust. Ehkki Eesti majanduse maht suurenes 2009. aasta lõpus pärast seitse kvartalit kestnud langust, pole suuremaks optimismiks põhjust.

Me kõik loodame, et välisinvestorite riskihinnang Eesti suhtes paraneb oodatust kiiremini ja Eestisse hakatakse rohkem investeerima. Siiski peame arvestama, et suur osa maailmamajanduse langusest leidis aset arenenud riikides, kust on tulnud meie peamised investorid. Analüütikud on hoiatanud, et arenenud riikide majanduse kogutoodang ei jõua kriisieelsele tasemele enne 2012. aastat.

Välisinvesteeringud sõltuvad paljuski ka sellest, kuidas muutub nõudlus turgudel, kuhu ekspordivad meie olemasolevad ja potentsiaalsed in-

vestorid, ehk peamiselt Põhjamaade olukorrast.

Millised on poolt- ja vastuargumendid?

Poolt- ja vastuargumendid tulenevad majanduse üldisest olukorrast. Eesti majanduse peamised probleemid täna on ekspordi nõrkus, kehv tootlikkus ja vale struktuur. Meie majandus arenes viimastel aastatel siseturu ja laenu- raha arvel. Tootlikkus jääb praktiliselt kõikide tööstusharude puhul arenenud Euroopa riikide tootlikkusest maha umbes 4–6 korda. Suur osa tootmisest ja tööjõust paikneb sektorites, kus tootlikkuse tõstmise võimalused on teiste sektoritega võrreldes suhteliselt kehvemad.

Eesti on seni vähemalt arvude põhjal olnud välisinvesteeringute poolest üks Euroopa ja maailma edukamaid riike.

Investeeritakse peamiselt kolmel põhjusel: sooviga leida turgu, ressursse ja/või efektiivsust.

Eestisse investeerimise peamised argumendid praegu on majanduskeskkonna stabiilsus, soodne maksupoliitika (kuigi mitte tööjõumaksude tasandil) ja suhteliselt kvalifitseeritud tööjõud. Peamised vastuargumendid on kohaliku turu väiksus ja paradok-

saasel kombel jälle tööjõud, eeskätt (kutse)haridussüsteemi ja täiendõppe nõrkus. USA endine haridusminister Richard Riley on märkinud, et kümnet nõutuimat elukutset aastal 2010 ei olnud aastal 2004 veel olemas. Niisamuti ei eksisteeri aastal 2010 elukutseid, mis on nõutuimad aastal 2016. Ka Eesti hariduspoliitika peab olema paindlik, et vastata muutuvatele väljakutsele.

Palju on räägitud muudatustest seoses euro tulekuga, kuid selge on, et ainuüksi euro meile hüppeliselt välisinvesteeringuid ei too.

Milline võiks olla nende investeeringute iseloom? Milliseid sektoreid need puudutaks või milliseid töökohti looks?

Pealtnäha pole välisinvesteeringud viimaste aastate jooksul oluliselt muutunud. Eesti on seni vähemalt arvude põhjal olnud välisinvesteeringute poolest üks Euroopa ja maailma edukamaid riike – välisinvesteeringute osatähtsus riigi SKPst oli 2008. aastal koguni 71%. Ent 35% välisinvesteeringutest on läinud finantsvahendusse, 25% kinnisvarasektorisse ja vaid 15% tootmisesse. Välisinvesteeringute lisandväärtus on madal.

Usun, et edaspidi investeeritakse rohkem masina- ja metallitööstuse, elektroonika, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, logistika ning ehk ka äriteenuste sektorisse. •

Investeeringute muutus püsivades (%)

Aasta	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Muutus	18,5	9,0	12,1	34,5	1,9	10,6	9,6